

16 november 2025

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.rs.l.remisser@regeringskansliet.se

YTTRANDE ÖVER KOMPLETTERANDE PROMEMORIA TILL BETÄNKANDET LIVSMEDELSBEREDSKAP FÖR EN NY TID (SOU 2024:8)

Diarienummer LI2025/01546

Sammanfattning

Foder & Spannmål (nedan "F&S") tillstyrker att regeringen går vidare med en ny lag om statlig beredskapslagring i livsmedelskedjan som ett första steg i att stärka Sveriges livsmedelsberedskap. Staten behöver ett tydligt ägaransvar för vissa strategiska varor och lagringen bör ske i samverkan med näringslivet och inom ramen för ordinarie värdekedjor.

F&S vill samtidigt betona att:

- regelverket behöver vara rättssäkert och praktiskt tillämpbart,
- administrativa krav ska vara proportionerliga, och
- uppbyggnaden av lager bör ske successivt och med hänsyn till marknadsbalansen.

Med dessa utgångspunkter blir lagen ett ändamålsenligt och realistiskt steg i arbetet med att stärka livsmedelsberedskapen.

Ny lag om statlig beredskapslagring

F&S tillstyrker förslaget att staten ska äga beredskapsvarorna och att lagringen ska ske genom avtal med privata aktörer i befintliga värdekedjor. F&S ser positivt på att regeringen tydliggör att lagren inte ska byggas upp i separata strukturer.

För att säkerställa ett effektivt och hållbart genomförande bör:

- uppdrag till lagerhållare ges tydliga villkor för ansvar, spårbarhet och kvalitet,
- avtal och rutiner harmoniera med etablerade logistik- och lagringsprocesser, och
- lagren kunna omsättas i ordinarie verksamhet utan att beredskapsfunktionen går förlorad.

Detta skapar förutsägbarhet, kostnadseffektivitet och stabilitet över tid.

Statlig äganderätt och sakrättsligt skydd

F&S delar bedömningen att staten behöver ett tydligt sakrättsligt skydd för att säkerställa åtkomst till beredskapsvaror även vid konkurs. För bulklagrade varor som spannmål och foder är det avgörande att tillämpningen av separationsrätten blir tydlig och praktiskt hanterbar.

F&S rekommenderar att förarbetena:

- beskriver hur äganderätten dokumenteras vid samlagring,
- utgår från administrativ spårbarhet snarare än fysisk avskiljning, och
- säkerställer att normal omsättning och kvalitetskontroll inte hindras.

Uppgiftsskyldighet och kontroll

Staten behöver tillförlitlig information om lagrens omfattning och tillgänglighet. Samtidigt måste uppgiftsskyldighet och kontroll utformas proportionerligt. F&S anser att ansvariga myndigheter bör:

- begränsa uppgiftslämnande till det som är nödvändigt för syftet,
- säkerställa skydd för företagssekretess, och
- undvika dubbelrapportering i förhållande till befintliga system.

Tystnadsplikt och informationssäkerhet

Förslaget om tystnadsplikt för dem som hanterar uppgifter om statliga beredskapslager är välkommet. Det är samtidigt viktigt att lagstiftningen inte försvårar nödvändig informationsdelning mellan berörda parter i försörjningskedjan, särskilt vid kris eller vid aktivering av beredskapslagren.

Successiv uppbyggnad och hänsyn till marknadens funktion

F&S tillstyrker att uppbyggnaden av beredskapslager inleds med spannmål, foder och andra centrala insatsvaror. Det är lämpligt att arbetet sker successivt och i nära anslutning till befintliga värdekedjor. Samtidigt är det viktigt att uppbyggnadstakten planeras på ett sätt som tar hänsyn till marknadens funktion. Spannmål och foder ingår i integrerade marknader där prisbildning och varuflöden påverkas av förändringar i efterfrågan. En snabb eller volymmässigt koncentrerad upphandling kan skapa obalanser och driva fram oavsiktliga prISRörelser.

F&S rekommenderar därför att Jordbruksverket och övriga ansvariga myndigheter:

- bygger upp lagren etappvis och över flera år,
- beaktar skördeutfall, lagerbalanser och handelsflöden inför varje volymbeslut, och
- samråder med berörda aktörer vid planering av större upphandlingsomgångar.

En sådan ordning minskar risken för marknadsstörningar och skapar stabila förutsättningar för både näringslivets aktörer och försörjningsberedskapen.

Sammanfattande synpunkter

F&S tillstyrker i huvudsak promemorians förslag och bedömer att lagstiftningen är ett viktigt steg mot stärkt livsmedelsberedskap. F&S rekommenderar att regeringen och ansvariga myndigheter i det fortsatta arbetet:

1. Klargör de civilrättsliga förutsättningarna för statlig äganderätt och separationsrätt vid samlagring.
2. Utformar uppgiftsskyldighet och kontrollrutiner proportionerligt, med hänsyn till företagssekretess.
3. Säkerställer att avtal och arbetssätt utgår från befintliga logistiska strukturer i näringslivet.
4. Bygger upp lagren successivt och i takt med marknadens funktion för att undvika marknadspåverkan.
5. Genomför lagen etappvis, med löpande uppföljning och utvärdering.

Stockholm dag som ovan

Pontus Thureson

VD